

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 8		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 .	Negyed évre . . . 4		
Egy órá . . . 1	Egy órá . . . 1 . . . 70 .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat soros petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

A választások előtt.

Országszerte megindultak a választási készülődések. A mostani képviselők — akiknek lába alatt ég a mandátum talaja — és az új jelöltek egymásután járnak be a kerületeket. Harsognak a dikciók, eget hasítanak az ígéretek, bár ez utóbbi tekintetben az inkompatibilitási javaslat miatt megvan némileg kötve a keze, illetőleg a nyelve a képviselő „akarnok” uraknak. A kuria bíraskodásról szóló javaslat csak az új választások megejtésekor lépven életbe, megcsapoltatnak még a hordók is, csinálnak itt-ott hatalmas állomások, sőt sok helyütt a köztisztviselő urak sem idegenkednek még a korteskedéstől, vagy az úgy nevezett szelid nyomástól. Mindoly jelenségek ezek, melyek nem valami biztató jelek azokra a tiszta választásokra, melyek a köteles fuvardíjakkal s a választók napi ellátásával vannak körülgarnirozva.

Ismerünk időket és kerületeket, melyekben hajdan a választói önértel felháborodással utasította volna vissza azt, hogy a magyar polgárnak, mert törvény- és alkotmányadta jogát gyakorolja, fuvarpénzt, ebédet, meg vacsorát fizessenek. Akkor még nem

volt olyan a magyar embernek sem lelki sem anyagi helyzete, hogy az ilyen fizetséget pirulás nélkül elfogadta volna. Ráborult azonban egy új kormányzati korszak Tisza Kálmántól kezdve egész Bánffy Dezsőig a nemzetre s ez megpreparálta a magyar embernek nemcsak a lelkiismeretét, az önértelét, hanem a zsebét is. A választók látták, hogy a képviselők csak üzleti célokra alkalmazzák ki a mandátumaikkal járó előnyöket, felébredt tehát bennünk a gondolat, hogy ők miért ne értékesíthetnék úgy, ahogy lehet szavazataikat. Ez az idő volt a választási korrupció szülője és a magyar politikai és közéletnek megméltelyező korszaka.

Ma úgy vagyunk, hogy a választási költségek egy tekintélyes része törvénybe van iktatva s ennek az eredménye az lesz, kormányparti képviselő csak vagyonos ember lehet, mert nincs az a kerület, melynek mandátuma a zászlókkal, fuvar és ellátási díjakkal tíz-tizenöt ezer koronába ne kerülne. Kormányparti választó ugyanis nagyon kevés fog akadni, aki elengedné a fuvarpénzt és az ellátást: a paprikást, meg a turóscsuszát, az a most már törvényesített gondolat töltvén be agyát, hogy a képviselőjelölt ur, ha bé akar

vonulni az országházába, hát mielőtt ennek kapui megnyílnának előtte, nyissa meg a saját zsebeit. Vannak ugyan még kerületek, ahol az ellenzéki elvek hatják át a polgárság lelkületét, ahol még lelkesedni tudnak a nemzeti függetlenségért, ahol nem pénzért, hanem az elvekért járulnak az urnákhoz, itt azonban a kormánypárt hiva nem is fog mandátumot szerezni magának. Igaz ugyan, hogy ezeknek a megvesztegethetlen kerületeknek száma napról-napra, választásról-választásra csökken az országnak minden részében, ami elég szomorú tünet politikai, erkölcsi állapotunkra nézve.

Ez alkalommal azonban egy másik tünetről akarunk megemlékezni, mely legjobban megvilágítja azt, hogy néhány évtized alatt mennyire sülyedt az a magyar önértel, mely még az elnyomatás szomorú korszakában is büszkén ellen tudott állani a hatalom nyomásának. Értjük pedig a talpnyalásnak kifejlődött rendszerét, melylyel egymást szinte felül akarják mostanában mulni az egyes párttertekezetek. Ezelőtt a kormány köszönte meg, ha egy-egy választókerület bizalma politikájának támogatására vállalkozott, ma nincs párttertekezet, libelirális pártgyűlés, amelyből — a jelölt ur által előre

Debreczeni kaszárnyában.

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —
 (Zenéje: **Parkas Józseftől.**)

Debreczeni kaszárnyában temetnek,
 Gyöngyvirágát temetik az ezrednek.
 A fél város könyvet hullat miatta,
 Még a dob is, trombita is siratja.

Hogy róla a véres ruhát levették:
 Szíve fölött találtak egy levélkét,
 Az nap hozta messzeföldről a posta,
 Az volt benne: férjhez ment a Piroska.

Lakatos Sándor.

Szabad Hajduk.

A „Debreczen” eredeti tárczája:

Bocskai István fejedelem hűséges hajduit, a Korponán összegyűlt rendek közmegegyezésével, az 1605-dik esztendőben beiktatta a vitézlő nemesi rendek sorába. Egyenként és nyilván nemesi jogokkal, kiváltságokkal felruházta hű hajdu vitézeit, a kik véröknek dus hullajtásával vitézkedtek a magyar föld szabadságának az oltalmazásában, ha duló törököt, ha kullogó, kapzsi németet kellett sarabolni-kaszabolni végvárbeli elszánt vitézek módjára. István fe-

jedelem ezen kiadott nemesítő levelében bárminemű paraszti terhek viselése alól felszabadította hajdu vitézeit, valamiként a rendkívüli adózások, a tized, a kilenczedbér, a kamarai nyereségek súlyos, alacsony terhelhetése alul is.

Azonképpen szeretetének jeléül gyönyörűséges, aranyos zöld selyem hadi zászlókat is ajándékozott fejedelmi széke leg-hivebb őriző bajnokainak, a hajduknak, a kik felől rettegve emlegették amaz időkben, hogy ők a „Bocskai angyalai . . .” E zöld selyem zászlókon, mint tapasztalt öreg hajduk beszélnek, fejedelmünknek a büszke képét is kihimezték aranyhimező és festészeti tudományban tudós mesterek. A fejedelem két kardot tartott itt a kezében. Talán azt akarta jelezni, hogy míg a hajduk hivek maradnak gyönyörűséges szép zöld selyem zászlójához, addig megvédi ő erős karjával a hazát, a szép magyar földet mind gyűjtogató török-tatárság, mind elkévelyedett, népszaroló, magyart pusztító németiség ellen.

Jóakaratu István fejedelem a hajduság iránt kimutatott szívbéli igaz jószágait még erősebben bekoronázta azon fejedelmi cselekedetével, hogy a hadi viharok közepette, táborból-táborba, bolygó hajdukat az áldott

magyar föld egyik szép részében megtelepítette. Állandó lakóhelyeket adományozott az „angyaloknak”, hol még ma is erős magyar tanya a hat hajdu város . . . És a hajdu vitézék becsületes esküvel kötötték le magukat, minden következő időkre, más adománys nemesek módjára, hogy mindennemű hadiszerekkel felkészülve, minden hadjáratokban részt vesznek, ha azt a fejedelem, a fejedelem örököei aképp parancsolják az igaz magyar földnek, az igaz magyar szabadságnak és magyar hitnek oltalmazása végett.

István király az öreg Debreczen mellett több vármegyékbe benyúló, számos és sok mértföldekre kiterjedő jószágokat adományozott vitézeinek. A tokaji várhoz tartozott Kálló városát, Nánás, Dorogh és Varjas pusztá birtokokat, Hadház, Vámos-Pécs, Sima és Vid részjószágokat, majd később Szoboszló egész helység birtokát. Így gondoskodott a jó fejedelem hű hajdu vitézeiről. Nemesi kiváltságot, gazdag birtokot adományozott nekik „minden hasznaikkal és járulékaikkal.” Szabad uraivá emelte őket szántóföldeknek, réteknek, legelőknak, mezőknek, kaszálóknak, erdőknek, cserjéknek, berkeknek, hegyeknek, völgyeknek, szőlőknek, szőlőhegyeknek, vizeknek,

megfogalmazott — hódoló táviratot neküldenek a kormányelnökhöz. Szegény Széll Kálmán, legyen bár Budapesten, Bécsben vagy Rátóton nincs nyugta ezektől az üdvözlő telegrammokról, amelyekre — akarva nem akarva — azután válaszolni kénytelen. És ezek a hódolatok — annál tömegesebben megnyilatkoztak, minél bizonyosabbá vált, hogy a Tisza Bánffy uralom rendszere eltémlettett feltámadhatatlanul. És kik képezik ezeknek a hódolóknak, ezeknek az üdvözlőknek tömegét? Azok, akik egykoron Tisza Kálmánnak, Wekerlének, gróf Szapáry Gyulának és báró Bánffy Dezsőnek éppen így hódoltak. Ugy lát-szik, igazuk van azoknak, akik azt mondják, hogy itt csak a talpak változtak, de a nyelvek nem. De vajon, van-e erkölcsi értéke az ilyen ma ide, holnap oda forduló bizalomnyilvánulásoknak, az már aztán más megítélés alá tartozik.

Tény az, hogy a régi magyar erkölcsök alaposan megváltoztak a magyar önérték rovására. Tény az, hogy nem tudunk kibontakozni abból a felfogásból, hogy ebben az országban csak az boldogul, aki a hatalomnak hizeleg, nem pedig az, aki a magában meg tud állni s meg nem tagadja önmagát, meggyőződését. Amíg ez a felfogás meg nem változik ebben az országban, addig nem a közakarat, hanem a mindenkori kormányok akaratára érvényesül a választásoknál és minden közélet terén. Pedig talán jó lenne visszaemlékezni arra is, hogy mindig akkor következett erre az or-

folyóknak, tavaknak, halászatoknak és vízi malmoknak, amik a föld határára belül foglaltak. És hajdu szántóvetők, hajdu pásztorok magyar danája hangzott fel a vadpusztákon, ahol ezelőtt környékbeli telepített vadráczok száguldoztak, legeltették, lopták a mezők terméseit, a rétek virágillatos legelőit.

Azon a helyen ugyanis, ahol István fejedelem a hajduknak otthont biztosított, akkor még számos kisebb és nagyobb telepített rácz község uralta az elvadult tájat. Kevély, elbizakodott farkos ráczok. A bécsi császár a török ellen telepítette e vadvitteket ide. Durva, kegyetlen, zsaroló nép.

Ámde azért a vitézlő hajduknak sem volt selyemből a dolmányuk. Ritkább vala az aranyozott sisak, a fegyverkovácsok által finoman kidömöczközött páncél. Birkabőr kucsma, ködmen járta. Meg olyan süveg, minek a felgyürt karimája mellé a kevély sastollat tűzték a hajduk. Dolmányukat széles szíjjal szoritották körül. Neha erősen, alaposan foltozgatta a hajdu asszony ezt a dolmányt. Máskor meg, való igaz, a bíbor, a bársony is kepeza volt a hajdu urak előtt, ahogy kopasz tarkóju törökbasa várába férköztek be, vagy valami német fészokra vetették ki a hadisarcot. A feszes magyarnadrág lábszárakon megfeszült. Ehhez igen illett a kurtaszaru topán vagy a lovasi hajdunak a csillagsarkantyus kordováni eszma,

szágra a szerencsétlenség, az elnyomlás, mikor polgárai önmaguk hajtották nyakukat a szolgaság igájába. Mert azt a lánczot, melyet idegen erőszak rakott reánk, le tudtuk törölni mindenkor karjainkról, de amelyet magunk vettünk fel, annak a bilincsnek nyomait megéreztek még a késő unokák is.

Erzékenykedés.

Debreczen, május 29.

A magyar társadalom ma véghetetlenül érzékeny. Mindenben hátsó gondolatokat keres és sérelmeket lát.

Ha egy társadalmi osztály megindul, hogy a sorsán segítsen, bizonyára ellenséges támadást tervez a másik osztály ellen. A szövetséget a zsidó boltost üldözi. — A bank a földbirtokost, a földbirtokos pedig a kereskedőt. Így jutottunk oda, hogy: „mindenki gyanus nekünk, aki csak él!”

Az egész magyar társadalom — a felszínről ítélve — úgy néz ki, mintha csupa egymásra agyarkodó, egymást gyűlölő és egymás vesztén kárörvendő rétegek volnának itt összehalmozva. Mondhatom, hogy csinos kilátásokkal indulunk bele az új ezredévbe. Így néz ki hát az a bizonyos nemzeti összhang, a mit a megvívandó nagy gazdasági és közjogi küzdelemben harcra akarunk vinni?

Ujabbán megindult a magyar földbirtokos osztály lazas tevékenysége. Örömmel kell, hogy lássa ezt mindenki. A föld ad itt életet ugyanis mindennek. Kereskedelem ipar csak ezeken fejlődhetik nagygyá. Gazdag és jólétben élő birtokos osztály jöhet csak segítségére az ipar felvirágzásának s a kereskedelem fellendülésének.

Nem ellenségeskedéssel kellene tehát nézni, hanem örömmel, hogy az eddig konzervatív gazdaosztály megmozdult. De hogy veri az le a többi osztályokat, főleg a ke-

reskedelmet! Ha jó vetőmagot szerez be, ha jó gépekkel műveli a földjét, ha többet termel, ha a jószágállományát nemesíti, ha iparszerű üzemet létesít földbirtokán és ha mindezekből több jövedelme van, ugyan jószágos Isten, kinek van ebből az országban valami kára.

Hát abból, ha olcsó hitelt kap, ha drága zálogkölesőneit konvertálja, ha öntöző csatornák létesülnek, okos telepítések, járadékirtokok emelik a föld hozamát és a nép megélhetését. Tapsolni kellene ország-szerte ezeknek az eszméknek és sikert és áldást kívánni a kezdeményezők működésére.

De egy bökkenő van ám! A szövetségetek veszélyeztetik a kereskedők érdekeit Sőt minthogy falun rendszerint zsidó a kereskedő, tehát felekezeti jellege is van a mozgalomnak. Ha van ilyen jellege, az bizonyára elítélendő. De nem tulságos érzékenykedés-e ez ismét? Legalább a legtöbb esetben.

Mi a szövetségetek célja? Az, hogy a közvetítő kereskedelem költségeit kevesbitse. Hát 6 és 7 írtos buzaár mellett nem jogos-e az a törekvés, hogy mindennemű költség lehetőleg kevesbitessék? Hogy a miben és amennyire lehet a termelő közvetlenül a fogyasztóval hozassék kapcsolatba? A gazda, hogy megélhessen és boldogulhasson, nem akarja a száz meg száz közvetítő, hanem a közvetítő lehető kevesbitésével megakarja terményeinek árát önmagának tartani. Mi ebben a jogosulatlan törekvés?

Magyarországon milyen tág tér kínálkozik még, a hol a kereskedelem a maga nagy erejét kifejtheti. Egész kereskedelmünk a bécsi cégek filiáléja; kicsiny, szűk körben mozgott eddig nálunk a kereskedelem világa. Mi lenne, ha az ő nagy erejét a nemzeti közvetítő kereskedelem érdekében kifejtené? Miért baj az, ha a gazda ekét, villát, kocsi-kenőcsöt olcsóbban akar venni, ha össze állnak és waggonszámra hozatják a szenet s nem a szatócstól veszik, ha közösen megtartanak és együttesen, nagyban adják

urnak, de még meg milyen nyalka! Reálillett az a hajdura, a vitézlő rongyos hajdu urra aki, mikor a gazdag hajdu földön megtelepedett, a földbe ásta le a putrját.

Ámde ne csufolódjanak a vaskapus várak urai, ezek a rongyos hajduk voltak azok a közrendű nemes vitézlők, akik évszázadokon át fegyverben álltak és vérüknek dus hullajlásával, sok ezrek és ezrek tatár rabságban is pusztulván, mindig a legelső srában, a legelső zászló alatt küzdöttek a magyar földért, a magyar szabadságáért, a magyar hitért, mit szegény, sokat üldözött kálvinista prédikátorok hirdettek. A bus magyar melódiákat ma is énekelgetik a fehér, egyszerű templomokban, ahol is az ige már századok óta a legtisztább, a leg-erősebb magyar nyelven zeng.

Ezen erős magyar faj és az a'attomos, zsvány rácz szomszéd között nem is virágozhatott soká a barátság... A hajdu felhanyta a maga határdombjait. Fejedelmi adomány erősítette ezen jogában. A szilaj rácz lenézőleg tapodott keresztül a dombon hisz az nem vala erősnek mutatkozó bástya, mint például a szatmári vár mohos bástyái. Azért nyáját szabadjára engedte a rácz. Rablásra is vetemedett. A hajdu szomszéd sem maradt adósa. És a napirenden való civakodásokból többször véres mérkőzés támadt hajdu és rácz között. A vitézlő hajduk felemletes ereje végül nem ismert kiméletet, amidőn a szövetséget ráczok

mi ugye lehet debreczeni szomszéd eszmadia uraimék czéhházából került ki; no persze nem dénárókért cserében. Mert Uram irgalmazza, ha egyszer, haditűztől felindulva, röpködni kezdtek a „Boeskaí angyalai“, nem kimélték ő kegyelméek a hitre testvér debreczenieket sem.

Aztán a réteken bolyongott elég farkas, csak megkellett fogni az ordast; ha lebunkózta a bundás allatot a hajdu, a farkas bőréből mindjárt kikerült a nyalka kaczagány, mely alatt a sűrű apró gombokkal ezifrazott ujjas mellény maga sem volt utolsó pompáju magyar viselet. Hát még aki azt is tudta, hogy ezeket az apró fényes ólomgombokat meg golyó helyett is felhasználta a csatában a hajdu ha fogyott a golyós municziója.

A hajdu nemes a fegyverben sem igen válogatott. A gyalogos ügyesen kezelte kereskes szerkezetű rövidesövű puská át, hanem a görbe, széles hajdu kardot, az övön hordott csákányt; es kardot mégis előbbre tartotta, a mék németet, a mék törököt azzal végig kezegette a hajdu ur, annak felesleges vala aztán további utolsó kenet. Megfelelt a csatában a kópja, a buzogány is. Általában véve a fegyverkezést a legkönnyebben vették a hajduk. Ha a vitézlő egy csatában körülforogódott, már is damaszki aczelből kovácsolt nemes kardot mutogatott otthon. Még aranyozott páncélt is szerzett immár, mert ha neki nem is volt elsőbb fegyvere, vala a németnek, a török

el áruikat? Miért lenne ezzel vége Magyarországon a kereskedelemnek?

Nem lesz vége, csak egy pár kereskedő más tere veti szemét, a közveitő kereskedelem más ágait kultiválja. Mert sem a kereskedelem közvetítését, sem a kereskedő osztály szolgálatait egy nemzet nélkülözni sohasem lesz képes, de nem is akarja.

Az érzékenykedéssel tehát kölcsönösen hagyjunk fel. Ne lássunk üldözést ott, ahol az nincs. A szövetkezeti eszme a művelt nyugatról jött hozzánk, ahol annak nem volt más jellege, mint a gyengébbek védelme, mint az összetartozók közös érdekeinek felismerése. Ez elől az eszme elől elzárkózni nekünk sem lehet. Azért tehát inkább arra kell törekednünk, hogy ezzel a bizonyos mérvű gazdasági átalakulással járó proceszus minél simábban folyjon le; hogy mindenki megtalálhassa jogosult megélhetését a jövőben is ebben az országban és a nemzeti tevékenység összhangját ne zavarja meg a felekezeti türelmetlenség zűrzavara. Mert a nemzetnek a béke áldásait élvezni: nemcsak az országon kívül, hanem az országon belül is szükséges, hogy elvégre sokáig nélkülözött fejlődésének útjára lépessen.

A debreczeni lelenczhá.

(Végszó Lovász János ur újabb cikkére.)

Nem akarok üres szalmát csépelni, miért is csak egész röviden szölok a Debreczen tegnapi számában Lovász ur tollából megjelent újabb cikkére. Kénytelen vagyok rá felelni, mert azt a bizonyos dr. T. K. jelzésű feleletet én irtam.

A Lovász J. ur első cikkéből gyantottam, ezen másodikból pedig egészen bizonyosan megtudtam, hogy ő a gyermekvédelem nagy fontosságú, nemzeti létünket közvetlenül érintő kérdéshez tulajdonképpen azért szólott hozzá, mert magánéletemben sok baja volt a zselédeivel, szoptatók dajkát pedig nem kapott.

Megengedem, hogy ezek olyan szem-

orvul kiakarták pusztítani a hajduk egyszerü árokkal, sövénynyel védett községeit. Mert minek is lett volna a hajdunak a nehéz, vaskos bástya, vitéz ember karjában, szívében keresi a bizodalmat, az oltalmat. Ez erősebb is a várnál.

Ma már csak halmok, gödrök jelzik, a hol kényelkedtek a hajduk földjén az egykori rácz községek. Halmok, völgyek, a földből kiásott régi módi téglák, fegyverek, összejuggatott koponyák jelzik a régi rácz faluk helyét, amilyenek voltak a hajduságon a Tedej, kis és nagy Maladon, meg a nagy Vid falu is. A nánási határban is mutogatnak a régi szavakból okosult öregek olyan lapályos oldalt a pusztán, a hol kipusztított falunak a harangja rejtőzik. Elásva. Mondják: sötét éjszakán, viharos éjszakán, a föld alól, az éjjeli órákban tompa harangszó is hallatszik és a ki ilyen bűvös éjszaka ezen helyre téved egyedül, az hallja a föld alá temetett harang tompa szavát. Jelenéseket is lát. Anyék alakok zajdulnak fel körülte. A hajdu ösök a sir mélyébe kikelve, ekkor is tiporják, üldözik az allattomos, gyilkos szándéku ráczot, miközben a kísértetek zugatják a föld alatt a pusztult falu, pusztult nép elásott, elrejtett harangját.

Nánás város alatt is, az öreg szőlőskert aljában ott terpeszkedik egy nagy halom. Ez nem más, mint óriás sir. A hagyomány szerint sok száz és száz rácz vitéz

pontok, a melyek az ő állásfoglalására döntők lehetnek, de nem kívánhatja, hogy az ő magánbajai vagy erkölcsi nézetei legyenek irányadók, midőn nagyjelentőségű alkotások kiviteléről van szó. Ő előtérbe helyezte egy kiváltságos társadalmi osztály érdekeit, én hangsúlyoztam a milliónyi nyomorultakét; a közönségre bízom annak megítélését, hogy melyikük álláspontja a helyesebb, emberiebb, nemzeti létünkre fontosabb.

A mi a gyermekvédelem gyökeres orvoslását illeti, erre nézve csak azt jegyzem meg, hogy:

1. Minden nagyhatalmi ábrándról lemondva: szállítsuk le a katonai szolgálatot 1 évre.

2. Hozzunk törvényt az apasági keretet illetőleg.

3. Hozzuk be a férfiaknak 24 éves korukban kötelező nősülését.

4. Kötelezzük a papokat a házasságra.

5. A nőnevelést reformáljuk úgy, hogy minden nő egészséges, erős, szoptatásra alkalmas legyen.

6. A satnya és törvénytelen gyermekeket pusztítsuk el, mint hajdan Lykurgos tette Spártában.

7. Minden nagy vagyont kobozunk el, az iparvállalatokat szüntessük be, a pénzintézeteket zárjuk be, az összes remekírók műveit (Mózes-től kezdve a legújabbakig) égessük el, a tudományos intézeteket, iskolákat pusztítsuk el, s eljünk mindnyájan úgy, mint Tolsztoj akarja, földmivelésből és házi iparból.

8. Tiltsuk meg a népnek a dalolást, a cigánynak a muzsikálást, a művészek a festést és szoboralkotást.

Ha ezek és még egy sereg ehez hasonló intézkedés valósággá válik, akkor talán luxus intézmény lesz a lelenczház, de a mai viszonyok közt kénytelen vagyok a cseléd és dajka tartást nagyobb luxusnak tekinteni.

Ezzel a magam részéről befejezem a vitát, mert tudom, hogy úgy sem értjük meg egymást.

Dr. Tüdös Kálmán.

csontja porladoz ezen hatalmas halom alatt. Ezek a ráczok a hajduk fegyvere által pusztultak el. Ezek a ráczok éjszakai rablógyilkos módjára, sötét éjszakának idején, orvul törtek a nánási hajduk ellen mert szövetkeztek, hogy kiirtják a hajdut az utolsó esecsuszopóig. A véletlen elárulta ezt a sötét tervet és a nánási hajduk, nagyszakállas vitéz Daróczy hadnagy parancsolása alatt, készen várták a támadást. Lón romlásuk a ráczoknak. Holttestüket e nagy halom alá, közös sirba temették. Ez óriási sirhalomnak a neve ma is Testhalom. Aztán pedig a felgerjedt hajduság a többi hajdu testvérekkel együtt kipusztította e tájról a vadráczságot. A dulás busz emlékét ma már csupán a Testhalom hirdeli. Mert a kevély rácz községek helye elsimult a gazdag fekete magyar földben, melynek a birtoklásáért ma is állandó küzdelem folyik. Ámde sajnos. Ma többször a szabad hajduk leszármazói a vesztések, noha a zöm ma is szilárd erővel őrzi a földet. Nem létezik oly földrengés, mely, elmozdithatná arról.

És ha hallom említeni a hajdu nevet: a nemzeti erő, a magyar nemzeti önértzet megtestesülését érzem ebben a dicső névben.

Ijabb Móríc Pál.

Fogházra ítelt ügyvéd.

A kliens pénze.

A nagyváradi kir. ítélőtábla szombaton olyan ítéletet erősített meg, a mely egy előkelő nevű ügyvédet fogházbüntetéssel sújt s ügyvédi gyakorlatától foszt meg. Báró Exterde Adolf kisjenői ügyvéd ellen nemrég egyik kliense: Sturdea Mitru román földműves azt a panaszt tette, hogy hatszáz koronáját elsikkasztotta. Egy polgári pört bízott az ügyvédre, ki a somnás eljárás során hatszáz koronát hajtott be, s ezzel az összeggel a legzaklatóbb sürgetés ellenére sem számolt el megbízójaúak. A hihetetlenül hangzó feljelentés nagy feltűnést keltett annak idején a bíróság körében is, a vizsgálat rendjén azonban kétségtelen bizonyítékok erősítették meg a vádat, minek folytán báró Exterde Adolfot az aradi kir. törvényszék v d alá helyezte s a szenzációs pörben kitűzte a főtárgyalást is, amelyen a vádlott-ügyvéd habozás nélkül beismerte, hogy a kezére bízott összeget elköltötte, elsikkasztotta, jóllehet egyszerű költségszámával, a melyet esetleg a pörben a bíróság elé terjeszt vala, más irányba, pörös utra terelhetette volna a bűnügyet.

Az aradi törvényszék bebizonyítva látta a sikkasztás vádját, s ezért az ügyvédet egy hónapi fogházbüntetésre s hivatalvesztésre ítélte. Báró Exterde megföllebbezte az ítéletet, mely így került a nagyváradi kir. ítélőtábla elé.

A tábla büntető tanácsa szombaton foglalkozott a sikkasztó ügyvéd pörével. Rítóók Zsigmond elnöklése alatt. A tanácsnak Urban Adolf, Molnár Géza, Harmaty Károly és Bige Gyula kir. tablai bírók voltak a tagjai, jegyzője Fekete Izidor kir. albiró, a vádhatóságot Kurovsky Ferenc kir. főügyész helyettes képviselte. A vádlott nem jelent meg személyesen a föllebbezési tárgyaláson.

A kir. tábla beigazolvá látta a sikkasztást, a melynek elkövetését semminemű körülmény nem menti, s a pör egyetlen mentő momentumát, a vádlott a büntetlen előéletén kívül saját beismerésében lelte föl. — A tárgyalás során kiderült, hogy báró Exterde, hogy megkárosított kliensét hallgatásra bírja 269 koronát ajánlott föl neki; amit azonban Sturdea Márton visszautasított.

Kurovsky Ferenc dr. főügyészi helyettes kérte a törvényszéki ítélet megerősítését. A büntetést annál inkább alkalmazandónak tartja — ugymond — mert a vádlott mint jogász ügyvéd, ismeri a törvényt, amelyet megsértett. A büntető tanács csakhamar meghozta határozatát, s helyben hagyva az ítéletet, elrendelte, hogy azt az aradi ügyvédi kamarával haladéktalanul közöljék, báró Exterde ügyvédi gyakorlatának azonnal való felfüggesztése szempontjából.

Egyházkerületi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 30.

— Második nap. —

Megcsappant érdeklődés mellett folyt ma délelőtti az egyházkerületi közgyűlés második napja. Egyedüli érdekessége a matematikai és fizikai tanszékre történt tanárválasztás volt. Az egyházkerület bizalma Zalányi Jánost ültette a tanszékbe.

László Albert előterjesztését az egyházkerületi könyvtárak dolgában tudomásul vet-

ték. Haendel Vilmos jogtanár korpótlék jogosultságát megállapították.

A főgymnásiumi tanárikar előterjesztését a jövő évi tantárgybeosztás tárgyában helyben hagyták.

Peczko Ernő tanárt véglegesítették, dr. Csuros Ferencz helyettes tanárnak 400 korona fizetési pótlékot adtak.

Kovács Lajos tanítóképezdei igazgatót állásában az egyházkerület újabb 6 évre megerősítette. A tanítóképezde félévi szigorlatairól szóló jelentést tudomásul vették. Bakos Tibor rajztanárt a gyorsírási tanári oklevél megszerzése alól a gyűlés felmentette.

Horváth Ferencz fiát Ákost a Szártory ösztön díjra a jövő 1001/902-ik évre felvette.

Az egyházkerületi tanügyi bizottság jelentéseit vették ezután tárgyalás alá.

A gymnasium mult évi szellemi és anyagi állapotáról szóló jelentést a gyűlés elismeréssel vette tudomásul. A tankönyvváltozásoknál azt határozta a közgyűlés, hogy ezután köteles minden iskola legalább 3 évig egy és ugyanazon tankönyvet használni és nem változtatni.

A gyűlést az egyházkerületi tanügyi bizottság jelentései után az elnök holnapra halasztotta.

NAPI HIREK.

A közigazgatás egyszerűsítése Debreczenben.

Ha valamelyik városra úgy Debreczenre nagyon is ráfér, hogy a közigazgatását egyszerűsítsék. Tömértelen tisztviselője, hivatalnoki kara, század hivatalnoka van a városnak s mégis e nagy apparátus mellett egy egyszerű illetőségi bizonyítvány megszerzése is hónapokat vesz igénybe. — A miniszterumban dolgoznak a közigazgatás egyszerűsítésén, ha keresztülviszik, akkor talán megszűnnek azok az anomáliák, amelyek a mai közigazgatást nagyon is jellemzik.

Szell Kálmán miniszterelnök belügyminiszter a napokban küldötte le Debreczen városához és Hajdu megyéhez a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó tervezetet, amely több ivre terjedő, vaskos kötetet képez, hogy a tervezetre úgy a város, mint a vármegye illetékes tényezői megtegyék észrevételeiket s módosításukat. Ebben a tárgyban a jövő hét folyamán, a nap még nincs meghatározva, Dégenfeld József gróf főispán elnöklete alatt nagy értekezlet lesz a városháza tanácstermében.

Házszentelés.

A szomszédos Bocskay-telep mindjobban épül és virágzik. Tegnapi is egy új házat szenteltek fel. Motosiczky Hugó m. á. v. ü. v. titkár szőlő telepen épült fel az új csinos ház, melynek felszentelése tegnap szerda d. u. volt a meghívottak részvétele mellett. Ott voltak tisztviselőtársai családjakkal, jóbarátai, s ösmerősei. A kedélyes házszentelési ünnepély hangulatát emelte Alber József m. á. v. tisztviselő vezetése alatt álló zenekar pompás játéka. A társaság a legjobb hangulatban a Rosenberg szállító által kirendelt két erre célra „külön vonatnak” berendezett „stráfszekerem” tért haza a reggeli órákban. A Bocskay szőlőtelep most már annyira virágzik, hogy a

debreczenieknek egyik legkellemesebb szórakozó helyét képezi.

A debreczeni hírlapírók köszönete.

A pünkösztől ünnepek alatt lezajlott újságíró kongresszust Debreczen város tanácsa szíves támogatásban részesítette. Most, hogy az ünnepségek lezajlottak, a debreczeni hírlapírók nevében Konecz Ákos megleghangu köszönő iratot intézett a városi tanácshoz, tolmácsolva kollegái nevében a köszönetet. A köszönőiratot Komlóssy Arthur h. polgármester a legközelebbi tanácsülés elé fogja terjeszteni.

Hány ember volt pünkösztör a nagyerdőn.

Pünkösöd másodnapja legérdekesebb nap egész éven át a nagyerdőn. A ki csak teheti, mindenki kimegy az erdőre. A debreczeni polgárság jó debreczeni cipővel s bélessel megrakodva, már a kora reggeli órákban kimegy az erdőre, családostól, ki gyalog, ki pedig echós szekéren s ott tanyázik késő estig. Senki sem tudja megmondani, hány ember lehet ilyenkor az erdőn. Annyi tény, hogy a fél Debreczen kimegy ezen a napon az erdőre. Pünkösöd másodnapján az idén a helyi vasuton 8842 személy ment ki. Kocsikon, gyalog legalább is kétszer annyi ember ment ki az erdőre, úgyhogy hozzávetőleg pünkösöd másodnapján huszonötezer lehet tenni azok számát, kik az erdőn voltak.

Az ideai hadgyakorlatok.

Még három teljes hónap van hátra a hadgyakorlatok idejéig. de már is lázas erővel és katonai pontossággal folynak az előkészületek illetékes körökben az ideai „nagy napok”-ra. Az ország katonaságának nagy része, négy hadtest fog összejönni augusztus hóban Dunántul, Baranyamegye területén. Ott lesz akkor az ország központja mert a marsfiak harczi riadalánál jelen lesz a legfelsőbb hadur, a király. . . Ez évben királygyakorlatok Pécs környékén lesznek. Az előmunkálatok megkezdődtek s a hadgyakorlatok tervezete immár készen áll. E program szerint a gyakorlatok lefolyása a következő lesz: Augusztus 17-én kezdik meg az ezredek a nagygyakorlatokat állomáshelyeiken 24-ig bezárólag. Másnap 25-én és 26-án, hagyják el állomásaikat a kijelölt négy hadtest katonái, köztük a 7-ik hadtest, melyhez a z e g é s z d e b r e c z e n i h e l y ö r s é g i s tartozik. Külön vonatok szállítják el a katonákat Buda fókig. Innen 27-én gyalog mennek át a gyakorlatok színterére: Pécs környékére s elfoglalják helyeiket. Szeptember 4-ik napjáig ezred és dandárgyakorlatok folynak, majd 10-ig hadosztályonként méri össze a katonák erejüket. Ekkor szeptember 10-én érkezik meg a király a főhadiszállásra: Pécsre s ekkor veszik kezdetüket a királygyakorlatok. A jelenlevő négy hadtest két részre osztva: két-két hadtest fog egymással szemben harcolni egy teljes hétig, szeptember 17-ig. Ekkor fejeződik be a hadgyakorlat s ez a nap lesz az öreg bakák legédesebb napja. Ekkor következik el ugyanis ott a gyakorlatok színhelyén a „lefuvás” pillanata.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.

Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák Ferencz u. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog tartatni és pedig: péntek este 7 órakor, szombaton d. e. 9 órakor, d. u. 5 órakor. Köznapokon reggel 6 órakor, este 1/2 8 órakor.

Vesztett kutya garázdálkodása.

Hétfőn este nagy ribilliót okozott Földes főutcáján egy vesztett kutya. A beteg állat mindenkinek neki akart rohanni, de mivel a lakosok a kutya keserves ordítására házaikba zárkóztak, nem talált senkit. Végre is egy magánosan hagyott gyermek esett a vadállat martalékául, ki a ház előtt üldögélt csendesesen, mikor a kutya hozzárohant s több igen veszedelmes sebet ejtett rajta. Földes község főbírája, Medgyessi Kiss Józsefa legerélyesebb intézkedéseket tette az előfordulható hasonló eset elkerülésére. A kutyák kibocsátására 40 napig zárlatot rendelt el s ő maga még azon éjjel felszállította a megmart gyermeket a Pasteur intézetbe.

Az utcák öntözése.

A napokban tettük szavát, hogy daczára a rekkenő forróságnak, az utcákat nem öntözik. Felszólalásunknak megvolt az eredménye, mert másnap — csodálatos dolog — már az öntöző kocsik jártak az utcán. Sajnos azonban, hogy csak akkor. Most ismét megakadt az öntözés, ugylátszik mindenre gondolnak a városházán, csak arra nem, hogy a közönségnek egészségügyi szempontból némi kis szolgálatot tegyenek. Most csak egy öntöző kocsik jár egész nap végig a főutcán de mit használ az az öntözés. Csepp viz az a tengerben. Nem tudjuk ki intézkedik e tekintetben, de bámulatos az a takarékoság, melyet e téren kifejtene. Ott a hol kellene nem takarékoskodnak, költsenek nyakra-főre s mikor szükség van s helyeselné mindenki a kiadást, mert tényleg a lakosság érdekében történik, akkor takarékoskodnak a zsugorisággig. Ugy tudjuk a mult évben nagyobb összeget szavaztak meg az utcák öntözésére s a mult évben a gyakori öntözés daczára a megszavazott összeg majdnem háromnegyed része megmaradt. Avagy talán újabb összeg kell, mert másra költötték el, pl. bérház építésre — ezt a pénzt. Miért nem locsolják hát kellőképen az utcákat, mikor fedezet is van rá s ha nem is lenne, akkor is gondoskodnának. Urak ott fenn a kopott városházán! Gondolkozzanak kissé s ne hagyjanak mindent a legutolsó percze s addig jutni, míg a lakosság felháborodik az Önök nemtörődömsége miatt. Van ott pénz, ha mindenre tudnak pénzt megszavazni, ne sajnáljanak még két öntöző kocsit beszereztetni. Azt hisszük Önöknek is kellemesebb lesz pl. d. e. 11 órakor mikor a hivatalaikból lejönnek s d. u. fél 5 órakor mikor rövid fél órai munkára felmennek, a megöntözött hős utcákon végig menni. Nemde igaz?

A rabsegélyző egyesület alakuló közgyűlése.

Legközelebb jövő vasárnap délelőtt megalakul immár városunkban a nemesen humonitárius irányu rabsegélyző egyesület, melynek eddig beiratkozott tagjai a következő meghívót kapták: Tisztelettel meghívom czimedet, mint a „Debreczen-városi és hajdumegyei rabsegélyző egyesület” beiratkozott tagját, ez egyesületnek f. évi június hó 2-án, vasárnap d. e. 11 órakor a városháza nagy tanácstermében tartandó alakuló gyűlésére.

A gyűlés tárgyai: 1. Az egyesület tisztviselőinek. 2. 24 választmányi tagjának. 3. Számvizsgáló bizottságának megválasztása. 4. Esetleges indítványok. Debreczen, 1901. május 28. Igyártó Sándor, az előkészítő bizottság elnöke. Ha valaki, akármely tévedésből, nem kapta volna meg ezen meghívóját, valamint mindazok, kik még nem iratkoztak be ebbe az egyesületbe, holott óhajtanak annak tagjai lenni; ezúton is meghívotnak oda, és kéri őket az előkészítő bizottság, hogy jelenjenek meg a fent jelzett időben, és helyen tartandó közgyűlésen.

Rabló cigányasszonyok.

Csupa asszonyokból álló kis cigány karavánt kísért be tegnap két csendőr a debreczeni kir. ügyészség fogházába. Öten voltak, rendőri körökben jól ismert tolvajok, névleg: Lakatos Mari, Lakatos Éva, Lakatos Teréz, Lakatos Eszter és Kállay Róza, kik a pünkösdi ünnepeket Balmaz-Ujvárosan különböző lopások, sőt erőszakos rablásokra is felhasználták. A hol könnyű szerrel tehettek loptak, ahol pedig ellenállásra akadtak, ott erőszakkal is elrabolták, ami közül ügyébe került. A jól ismert jóslás ürügye alatt lopóztak olyan házakba, ahol tudták, hogy a férfiak távol vannak s míg az egyik jövendőt, a többiek összeszedtek minden tárgyat, amihez hozzáférhettek. A hol tetten érték őket, erőszakkal is elvitték a holmit. Az egyik udvarról nyolcz csirkét is elvittek. — A csendőrök épen akkor csipették el őket, mikor a lopott csirkéket javában sütögették. — Az elvetemült némbereket a csendőrök Debreczenbe kísérték s az ügyészség a feljelentést ma áttette a rendőrséghez az előzetes nyomozás megajtése végett.

Halálba kergették a szülei.

Tegnap délután haldokolva szállítottak a kórházba egy szép, fiatal leányt: Pruha Klára, az alig 18 éves teremést, a tulajdon szülei keserítették el úgy annyira, hogy gyufa oldatot ivott. Ez 22-én történt. Anyja, a ki tudott az esetről, csak tegnap szállította a kórházba leányát de itt sem mondta meg, hogy az önkivületben levő leánynak mi a baja tulajdonképpen. Mikor aztán a leány egyik ismerőse tudtára adta az orvosoknak, hogy e szerencsétlen gyufaoldatot ivott, Pruha Klára állapota oly válságosra fordult, hogy az ügyeletes rendőrtisztet sürgősen hívták a beteg ágyához azzal, hogy a leány alig egy óráig él meg. A leányt, ki néhány perczre magához tért, a rendőrség kiküldötte hallgatta ki. Akkor tette a haldokló ezt a súlyos vallomást, hogy szülei kergették a halálba. A leány azóta élet és halál között lebeg.

A vasárnapi munkaszünet.

Figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény s az annak kiegészítésül kihocsátott miniszteri rendelet értelmében június és július hóapokban vasárnap délelőtt 10 órakor minden áru üzlet tehát úgy a piacon, mint a mellékutcákban levő kereskedések bezárandók és a zárórán túl semmi nemű árut nem szabad kiszolgáltatni. Kérjük ennélfogva a n. é. fogyasztó közönséget, hogy szükségleteiket lehetőleg szombaton, de legkésőbb vasárnap délelőtt 10 óráig besze-

rezni sziveskedjenek. A debreczeni kereskedő társulat.

Agyonlőtt végrehajtó.

Nagyszalonta közelében Marcziházán az elmúlt éjjel halva találták meg az egyik tanya előtt Kékessi Elek végrehajtót. A holttesten egyetlen lövés nyoma látszik és kétségtelen, hogy gyilkosság áldozata lett a szerencsétlen ember, aki nagy családot hagyott kenyér kereső nélkül. Kékessi éveken át volt Nagyszalontán városi végrehajtó és az állásában természetesen sok haragosa és irigye volt. A csendőrök most ezek sorában keresik a gyilkost.

Dühös kliens, — elmés ügyvéd.

Egy makacs alperes ellen megítelt a bíróság külömbeni végrehajtás terhe mellett vagy ötszáz koronát. Az alperes éktelen dühbe jött s az ellenél ügyvédjének a következő rövid levéllel küldte meg a perköltséget:

— Itt küldök ötszáz koronát, vegyen rajta kötelet.

Elmúlt vagy négy öt nap, amikor egy egész szekérakománnyal keresik az alperest. A szállítmány vezetője átnyújt egy levelet, a melyen a dühös alperes megismeri az ügyvéd irását. Szólt pedig a levél a következőképen:

Beeses megrendelése folytán voltam bátor önök az e célra küldött ötszáz koronán kötelet vásárolni. Egyszermind félkérem, hogy 24 óra alatt a részemre megítelt 500 korona perköltséget annál is inkább megküldeni sziveskedjék, mert különben stb. stb.

A kis liba halottja.

Özv. Kovács Lőrincznének Györből el kellett utaznia s három éves kis leányát, Margitát Hegyi Antalhoz, a kerékpárpálya öréhez adta gondozás végett. A kis Margit hamar barátságot kötött egy piczi fehér libával, amely ott tőtyöngött a pályán, a melynek végében egy tavacska van, ahova a pályáról levezetett víz folyik. Tegnap is a kis libával játszott a kis lány, amikor Hegyiné berrent dolgát végezni a városba. Kergette a kis gágogó jószágot, az meg futott előle, futott egyenesen a tóba, a kis lány meg utána. Mire Hegyiné visszajött a városból, akkor már a kis liba sárosan, busan gágogott, a kis Margitka holtteste pedig ott ringatózott a kis tó vizén.

Asszony-bosszu.

Véres szerelmi dráma játszódott le pünkösdi első napján Baján. Kertics Mihály bajai huszéves molnárlégényt halójába kerítette egy, a férjétől külön élő, Szabó Róza nevű asszonyt. Ezy ideig békében is volt a szerelmes pár, de Kertics megunta az asszony folytonos szerelmi ömlengéseit és igyekezett tőle szabadulni. Kertics ma délelőtt azt mondotta szeretőjének, — Szabó Rózának, hogy menjen a lakásuktól félóránnyira fekvő piacra bevásárolni. Amíg Szabó Róza a piacon járt, addig Kertics összeszedte a ruháit és kiszökött a Dunára egy malomba. Szabó Róza hazaérkezve hült helyét találta a szerelmesének. Gyorsan kialsietett a Dunapartra, és egy csónakon elvitette magát abba a malomba, ahol szeretőjét találni vélte. Itt előbb szemrehányást tett Kerticsnek, majd kérlette. — Midőn mindenre hajthatatlan maradt, az asszony önmagából kikelve egy élesre fent nagy konyhakést rántott elő és azt tövig Kertics mellébe döfte, aztán a kést a megsebesített légény mellében hagyva, a csónakba ugrott

és visszaevezett a partra, ahol nemsokára elfogták. Kerticsét haldokolva vitték a városi kórházba.

Az a bizonyos „magyar műlovarda“.

Napok óta nagy falragaszok hirdetik Fekete Ede magyar műlovardáját. Sok mindent hirdet ez a műlovarda, abban a hitben, hogy a közönség elhiszi. Huszonnyolcz lovát hirdeti, de úgy látszik ez a czirkusznak nevezett hyppodrom a Müller szállító lovait, melyek a czókmókját behozták, szintén a magáénak vallja, mert csakigy ha ezeket is hozzászámítja, jön ki a 28 lónak a száma. Nagyban kérkedik ez a czirkusz magyarságával, ezzel akarván szerezni látogatókat. Mutassa csak annak magát, amilyen. Hol ott a magyarság, mikor minden falragaszán ott láthatjuk „magyarosan“ írva ugyan a következő „ékes magyar“ szavakat: Gála, Parforsze stb. Kár az ilyen czirkusznak még engedélyt is adni az előadásaira — különösen Debreczenben. Inkább a leggyatrább orfeum jöjjön ide, mint ilyen czirkusz.

A burok Ocskayja.

Akadtt a burok közt egy aki hűtlen lett a nemes ügyhöz és az angolokhoz pártolt. Schönmann parancsnok volt a neve. — A nemzet, melyet elhagyott, nem sujtotta átokkal a nevét, hanem olvasta a bibliát, mely a bönösök bocsánatát hirdeti és rábízta a Gondviselésre, hogy büntessen. — Schönmann parancsnok az angol táborban néha talán elgondolkodott elhagyott hazája sorsán és mikor a messze kopjéken felvillant bátrabb horfítársai fegyverének a tüze, titokban talán köny szökkent a szemébe. Ugyanerről a Schönmannról ad hirt egy pretóriai távirat a következőkben:

Schönmann bur parancsnok tegnap feleségével és családjával egy kuriózumképp visszatartott liditgránátot nézegetett. Egyszerre fölrobbant a gránát és Schönmann megölte, leányát halálosan feleségét pedig két más személlyel egyetemben súlyosan megsebesítette. Schönmann az utolsó időben a béke érdekében buzgólkodott. Amikor Pretóriát az angolok megszállták, megadta magát később a burok elfogták, de Pietersburg megszállásakor az angolok ismét kiszabadították. Azóta Pretóriában lakott. A robbanás Schönmann házában történt.

A lidit-bomba ölte meg a pártos burt. Gyanutlanul nézegette a gyilkos szerszámot, mely honfítársainak ezreit pusztította el ártatlanul és most végre egyszer bűnöst sujtott. Felrobbant és a burok Ocskayát a másvilágra küldte.

Póstyén

európa-hírű kenes iszapfürdőit a t. közönség különös figyelmébe ajánljuk. Specialitása: lokális iszapfürdői egyes testrészekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb kóros esetekben is eredményesek. Ezen iszapfürdők hőfoka szabályozható s így a leggyengébb szervezetűeknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmazhatók. Póstyén fürdő javallva van: csusz, kőszvény, ischias, esontörések stb. eseteinél, mely bántalmaknál csodálatos eredmények értek el. Rendelkezik új és legtökéletesebb fürdőberendezéssel, van színház, 2 zenekar, vill. világitás, penzió. Budapesttől közvetlen vonattal 3 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szivesen ad a fürdőigazgatóság.

Innét-onnét.

— Május 30. —

(A hazai földről.)

Nemsokára elkövetkezik a nyári vakációzás ideje, a szép magyarföldről egész rajok indulnak ki idegen fürdőkbe, idegen országokba üdülni és a magyar pénzt az idegen zsebelők közt fecsérelni. Már pedig szebb földet a mi magyarföldünknel nem találunk, de jobb földet sem. — A jósága mindnyájunkat éltet, a szépségeit is kezdjük lassan lassanként felfedezni. Irók, piktorok, turista, egyesületek közreműködnek ezen hazai szépségeknek a felfedezésében, habár lassan, de mégis érdeklődni kezdünk tulajdon földünk iránt.

Zugó pataktól harmatozott, illatos fenyvesektől árnyékolt bérczünk külön csodavilágot képez, a tölgyfa erdős, mezei virágos, kanyargó folyóktól locsolt nagy alföldünk sem a régi unott, lenézett, szürke, poros föld ma már. Vajha, kik csoportokban sereglenek az idegen földekre, mindnyájan megismernék előbb a saját édes magyar földünket, tudom, kevésbé kíváncznának el innét, vagy legalább addig nem, míg az édes hazánk földjét meg nem ismernék. A bérczes Erdély szépségeinek, nevezetességeinek a megismerését például a Debreczenben is ismert és a székely kiállítás révén szerepelt „Erdélyi Kárpát Egyesület (E. K. E.)” mozditja elő kiváló sikeresen, midőn a csekély tagdíj fejében oly előnyöket biztosít tagjainak az utazást, a szállásolást, az élelmezést, a vezetőkkel való ellátást, mi mesébe illő . . .

Mielőtt hát a külföld zsebelői közé kicsatangolnátok pénzes magyar atyámfiai, igyekezzetek előbb az édes hazai földet megismerni, mert csak akkor fogjátok igazán megbecsülni a mi nagy erőnket. Az erő tudata önérzetet kölesönöz, legyen hat erős, legyen hat önérzetes az én nemzetem.

(Az alföldi paradicsom kert.)

Hogy pedig a fentieket leírta, a hazai földről, annak oka-foka, alkalma van. A kedves Szegedre utazván, a vonat kocsiában elaludtam (ő kérem kedves hölgyeim ez nem az öregség jele, hanem hogy már előzőleg keveset aludtam) és Csabán nem szállottam át, eképp Szeged helyett elvittek Várad felé. Mikor robogott a vonat, akkor ébresztettek fel, mit volt mit tenni, nagy busan kiszálltam a legközelebbi állomáson Gyúrián és mondhatom nem bántam meg.

Ily gyönyörű, ily tiszta, ily egészséges alföldi várost még nem láttam. Izléses középületek, lakályos magánházak, Kövezett, aszfaltozott utcák, villanyvilágítás és mindenféle nagy kertek, szőlők, buja zöld fák, folyó keresztül a városon . . .

Nem tudom, hogy pót adót fizetnek-e itt az emberek, de az a buja, kövér zöld lomboktól árnyékolt, illatos, egészséges, erős levegőjű város, úgy tűnt fel, mintha csak paradicsom kertben járnék . . . Elbájolt. És büszkén örvendeztem, hogy ez a város is a miénk.

nemes Portörő Kelemen.

Az áll. főreáliskola sikere a bpesti orsz. tornaversenyen

A helybeli főreáliskolának négy felső osztályából 23 tanuló vett részt az országos tornaversenyen. Alt Henrik, dr. Horvay Róbert és Nádasdi Alajos tanárok kíséretében. Pénteken délelőtt utaztak el és szerdán hajnalban érték vissza a többi debreczeni diákokkal. A reálisták a következő sikereket érték el:

Az összetett versenyben (súlydobás és magasugrás) egy tízes csapat állott ki, névszerint: Fried Sándor, Fülöp Kálmán és Goldstein David VIII., Mórítz József VII., Czobor László, Kovács István, Suba János, Székely Rezső VI., Pető Lajos és Neumann Jakab V. osztályú tanulók. Az elért eredménye a csapatnak 8680, a mivel az összes reálisták közt a második helyre jutottak. Első helyen vannak a körmöcsbányaik. A bpesti V. ker. áll. főreálisk. min. legnagyobb eredményt elért reálisták sok irigy támadás következtében visszalépett a jutalmazástól. A debreczeni csapat az intézetnek oklevelet és mind a tíz tagja bronzérmel nyert, melyet (ugy mint a többi nyertesek Klotild főhercegnő kezéből vettek át. A fülöp labdaversenyben szintén egy tízes csapat állott szemben a kassai áll. főreáliskola csapatával s a debreczeni reálisták 4 o. eredményrel leverte a kassaiakat. Ezért is az iskola oklevelet, a csapat minden tagja bronzérmel kap. A csapatban voltak: Fülöp Kálmán, Goldstein David VIII., Beczner Pál, Fülöp Mórítz, Mórítz József VII., Czobor László, Hegedüs György, Kovács István, Suba János, Pető Lajos V. osztályúak. Az egyéni versenyek győztesei a következők: a kötelező fogveszkedésben Goldstein David I., Mórítz József III., a rudmászásban Székely György II és Suba János III., a 100 méteres futásban Hegedüs György I díjat nyert. Ezen egyéni versenyekben az I díj ezüst érem és könyv, a II díj ezüstérem, a III díj bronzérem.

A szabad idők a tornászok a főváros nevezetességeinek a megtekintésére használták fel. Szombat délelőtt megtekintettek az aquinikum ásátásokat és az óbudai hajógyárat. A délutánra tervezett zugligeti kirándulást az eső elmosta, e helyett a Mentőegyesület meglátogatása kárpótolta az ifjakat. Vasárnap este a Nemzeti színházban az Ember Tragédiájának az előadását nézték meg, hétfőn délelőtt a budai várat, a Mátyás templomot és a királyi palotát; kedden még a városligeti iparsarnokban a párizsi magyar kiállítást, a nápolyi körképet, a Nemzeti Muzeumot és a vásárcsarnokot; délután pedig a Margitszigetre mentek ki. Aránylag rövid idő alatt, csekély költséggel, de elég fáradsággal sokat láttak ifjaink s a versenyben is szép sikert értek (H. R.)

Az E. K. E. háziipar kiállítására.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület háziipar kiállítására iránt ezúttal is élénk érdeklődést tanúsít a debreczeni közönség. A szép kivitelű, magyaros díszítésű butorokat sokan nézik s újabb megrendelésekkel támogatják az ügyeskező kalotaszegi magyarságot. A megrendelők tájékoztatására megjegyezzük, hogy a megrendelt tárgyaknak még csak egy része alig a fele része érkezett meg, de a többi tárgyak is hamarosan itt lesznek már. Ugyanezért a E. K. E. debreczeni ügyvivője szíves türelmet kér azok részéről, akik a megrendelt tárgyaikat ezúttal még nem kaphatják meg. A butorok vagy a kolozsvári központból már előbb szétküldött

csekket nyugta szelvényeinek felmutatása vagy készpénz befizetése mellett adatnak ki. — A butor kiállításán az Erdélyi Kárpát Egyesületbe tagokul is be lehet iratkozni. A f ü r d ő é v a d idején különösen számos kedvezményt nyújthat a tagjainak ez a hazafias egyesület. — A tagsági díj egy évre hat korona s ezzel szemben a tagok többek között ezeket a kedvezményeket élvezik: Az egyesületi m e n e d é k h á z a t részint ingyen, részint kedvezményes árban használják. A tagok — megfelelő igazolás mellett — igénybe vehetik az egyesület által szervezett turista szállókát s ott olcsón étkezhetnek (Az E. K. E. szállók jelző táblákkal vannak ellátva.) Az egyesület tagjai a M. Á. V. vonalain nagyobb kirándulások alkalmával az u. n. alsóbb kócsi-osztály kedvezményét élvezik, ha legalább 10 kiránduló jelentkezik és ez iránt a kereskedelmi miniszter urhoz az E. K. E. útján kérelmet adnak be. Borszék fürdőn árcsökkentés igazolvány felmutatása elleneben az egyesületi tagok 48 órai tartózkodás alatt díjtalan szállást és a hideg fürdők díjtalan használatának kedvezményében részesülnek. S i ó f o k fürdőn a szálló meghatározott szobáiraiból és a vendéglő ételáraiból 20% kedvezményt élveznek a magukat igazoló egyesületi tagok. C s i z j o d - b r o m fürdőn a gyógy-díj tekintetében az első és utóidényben, május 1-től jun 15-ig és ismét aug. 15-től szept. végéig 50% kedvezményt élveznek tagjaink. T o r d a s ó s f ü r d ő 50% enged a szobák és fürdődíjak árából. G y e r t y á n l i g e t fürdőn az első és utóidényben 50%, a főidényben (jun. 20-tól aug. 20-ig) 30% kedvezményt élveznek tagjaink a lakás fürdő-, gyógy-, zenedíj (s orvos gyógykezelés áraiból. S z e t o j k a fürdő az E. K. E. tagjainak a szobák áraiból és a fürdő díjából 30% kedvezményt ad. Az E. K. E. tagok a bánya- és erdőkinestári tisztis lakokban díjtalanul megszállhatnak. Az egyesületi főtitkári hivatalban ingyen olvasóterem áll a tagok rendelkezésére. Az olvasóteremben az összes napiszeplőirodalmi és turista lapok feltalálhatók. Az E. K. E. tagjai a radna-borbérekü fürdőben, ha a fürdőidőszak megkezdése előtt (jun. 30-áig) jelentkeztek és ha az E. K. E. épületeiben laknak, 50% kedvezményt élveznek. Buziás-fürdő 26%, Trenches-Teplisz első és utóidényben 50%. Algyógy 15%, Fenyőháza 25%, Várgede 40%, Visk-Várhely 50%, Kolop 25 százalék kedvezményt adnak stb. stb.

IRODALOM.

Az állatok világának

most megjelent 25 ik füzetét is a házi kutyákól szóló rendkívül érdekes rész tölti be. Az általános ismertetés itt véget ér s a tudós szerző a különböző kutyafajokat ismerteteti. Szól a közönséges és a uniszi agárról, valamint a perzsa és skót agarakról is. Ezután a szelindekekre tér át, pompás leírást adva egy a dán, a német és közönséges szelindekekről, mint a Kubaban levőkről. Itt mutatja be a bikatépő kutyát is, hogy azután a tacskókat ismertesse. A pompásan megírt szövegnek különös érdek az, hogy igen jó rajzok kísérik, amelyek a kutyákat híven ábrázolják. — A kiadó ezért ehhez a füzethez feketenyomatú műlapot csatolt igen szép képet adva a rettenő medvéről. Az állatok világa Légrady testvérek kiadásában jelenik meg s füzetenként is kapható 80—80 fillérért. Az eddig kiadott első kötet díszes kötésben ugyancsak a nevezett cégnél (Váci-körut 78) rendelhető meg

Nyilttér.

A minden téren mutatkozó gazdasági pangásra való tekintettel a

**mohai
ÁGNES**

forrás

kutkezelősége elhatározta, hogy ásványvizét, mely a fertőző betegségek esetén egész Moha vidékét megvédelmezte a járványok ellen s mely a gyomor, bél, vese, tüdő és légcsőbajos embereknek nélkülözhetlen itala s mely angolkoros gyermekeknek kitűnő gyógyszere, háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval feltöltött víznél sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét még a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse. Arlapot s prospectust kívánatra bérmentve a mohai Ágnes-forrás kezelősége Mohán, vagy

ÉDESKUTY L. Budapesten

cs. és kir. udvari szállító szívesen küld.

Ásványviz nagykereskedő.

Kapható mindenütt.

604—1901. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1177/2—1901 sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint Klein József részére Ze enka Sámuel debreczeni lakostól 547 kor. 88 fill. tőke, és eddig összesen 47 kor. 86 fillér perköltség erejéig 1901. évi apr. 22-én bíróság felülfoglalt és 1059 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1901. é. jun. 7-én d. e. 10 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben végrehajtást szenvedett lakásán megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1901. máj. 14-én.

Bódogh Zs.

bir. kiküldött.

Thurzó füröd

házilag kezelt

KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Hidegvizgyógyfürdö.

Szepesmegye déli részén fekszik 572 méter a tenger színe fölött, pompás nagyterjedelmű és fenyveserdő közepette. — Kitűnő forrásvíz. Állandó fürdőorvos. **dr. Szemere Béla.**

Évad május 15-étől szeptember végéig.

Vasuti állomás: **Gölnitzbánya-Thurzófüröd.** Posta- és távirda-állomás. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Menesdorfer Károly Gölnitzbánya (Szepesm)

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Kutjavítások és új kutak teljes elkészítését igen mérsékelt árak mellett elfogad **Ladányi Ferencz** kutmester, Piac-utca 26., a nagytrafik udvarán.

Szamosháti dohány palánták

öltre eladatnak Hajdu- Szt.- Györgyi (vasuti állomás) gazdaságban.

Vezetőség.

OIDIUM betegsége

ellen a legjobb szer a **Dr. ASCHENBRANDT** féle

rézkenpor.

Leszállított ára Budapesten: 50 kgos zsákokban a kg. 50 fillér; 10 és 5 kgos zsákokban a kg. 54 fillér.

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja; ajánlatosabb — mert a mustot nem bűdösíti — mint a tiszta kénpor vagy a kénmáj.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja.

Sok termelő megtakarított vele egy permetezést a peronoszpóra ellen és megvédte vele szőlőjét az őszi rothadástól.

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest (V. Alkotmány-u. 31 sz.)

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is. Megbízottak:

Biró János V.-Párcs, Epstein L. Albert Csege.

ELŐPATAK

gyógyfürdön,

melynek több kiállításon kitűtetett gyógyvize Európa legjelesebb bálneológusai által a világ legelső ágvényes, vasas savanyúvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor és bélzsabában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkór és kedélykórban, idegbajokban, máj- és lépdagasztokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hószám zavarokban és különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő húgy- és fővénykő lerakódás, s húgykőképződéseknél, a méh idült tömölüléseinek, dagainál, fehér folyásban, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csuszajokban.

Az ásványvíz használataival kapcsolatosan ujonnan berendezett **meleg- és hideg ásványvíz fürdők, hidegvizgyógymód, massage** áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van **orvos gyógytár, távirda, posta, 600 szoba** áll a közönség rendelkezésére napi ár 1 k. 60 f.-tól feljebb, szobák árai május 15-étől július 1-éig és augusztus 15-étől szeptember 15-ig 30 o/o-al olcsóbbak. Van 5 vendéglő, melyekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak **parkok, erdei fenyves sétányok, olvasó, zongora- és társalgó teremek, Lawn-tennis, tornászati, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások**; ugyszintén egy elsőrendű **czigányzenekar.**

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógy-díjmentességben részesülnek.

A bármily irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasut állomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolra eső Előpatakra magán- és társas kocsik szállítják a gyógyvendégeket.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak, 1901. év május hó.

A fürdőigazgatóság.

Hajdu-Böszörményben

az ev. ref. egyház 4661 k. 15 fill. összegű épület javítást vállaltat fel 1901. jun. 3-án d. e. 8 óra-kor nyilvános árlejtésen, a részletes feltételek megtekinthetők a számadó gondnoki hivatalban.

Az elnökség.

Ajánlok

valódi legfinomabb, enyhe

Kornyarévai alpesi sajtot

a kornyarévai magas hegyek közt felállított, az államtól segélyezett, sajt gyárából. 5 kilogramonként bérmentve minden postai állomásra 6 koronáért. Nagyobb vételnél aránylag olcsóbb. Ezen sajt enyhesség, jó íz és tartósság tekintetében felülmúlja a hírneves puha sajt fajokat és mint asztali sajt legmelegebben ajánlható.

Schwab Károly

Karánsebes.

Előnyösen ismert

kitűnő gyártmányu stiriai lódent

divat kelméket; fekete és kék kelméket tartós minőségben, férfi öltönyökre szállít

Kastner és Öhler cég

posztó osztálya, Grác.

Minták bérmentve. Magyar levelezés.

**Csipke
függönyök
tisztítása**

A szőlő peronoszporája

ellen való védekezéshez legjobb anyag a dr. ASCHENBRANDT-féle

„Bordói-por“.

Leszállított ára Budapesten: 50 kgos zsákokban á. kg. 70 fillér, 10 és 5 kgos zsákokban á. kg. 74 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, a levélhez jobban tapad mint a rézgálicz, a permetezőt sohasem dugítja.

A magyar óvári m. kir. gazd. akadémia növényélettani állomása kísérleti eredménye; 450 magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, (V. Alkotmány-u. 31 sz.)

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

Megbízottak: Biró János V. Pércs, Epstein L. Albert Csege.

Északmagyarországi egyesített kőszénbánya és iparvállalat

részvénytársulat képviselősege Debreczen

Mint fentnevezett kőszénbánya r. t. képviselősege, van szerencsém a közlő cséplési idényre a t. gazdálkodók b. figyelmét általános közkedveltségnek örvendő

szenünkre

felhívni. Ajánlok cséplési szükségletekre

baglyasi, karancsi és csibai szenet

bármely állomásra szállítva

= felette jutányos árban =

Tisztelettel

KLEIN ADOLF

Péterfia 12 sz.

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében
eszközöltetik.

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42.